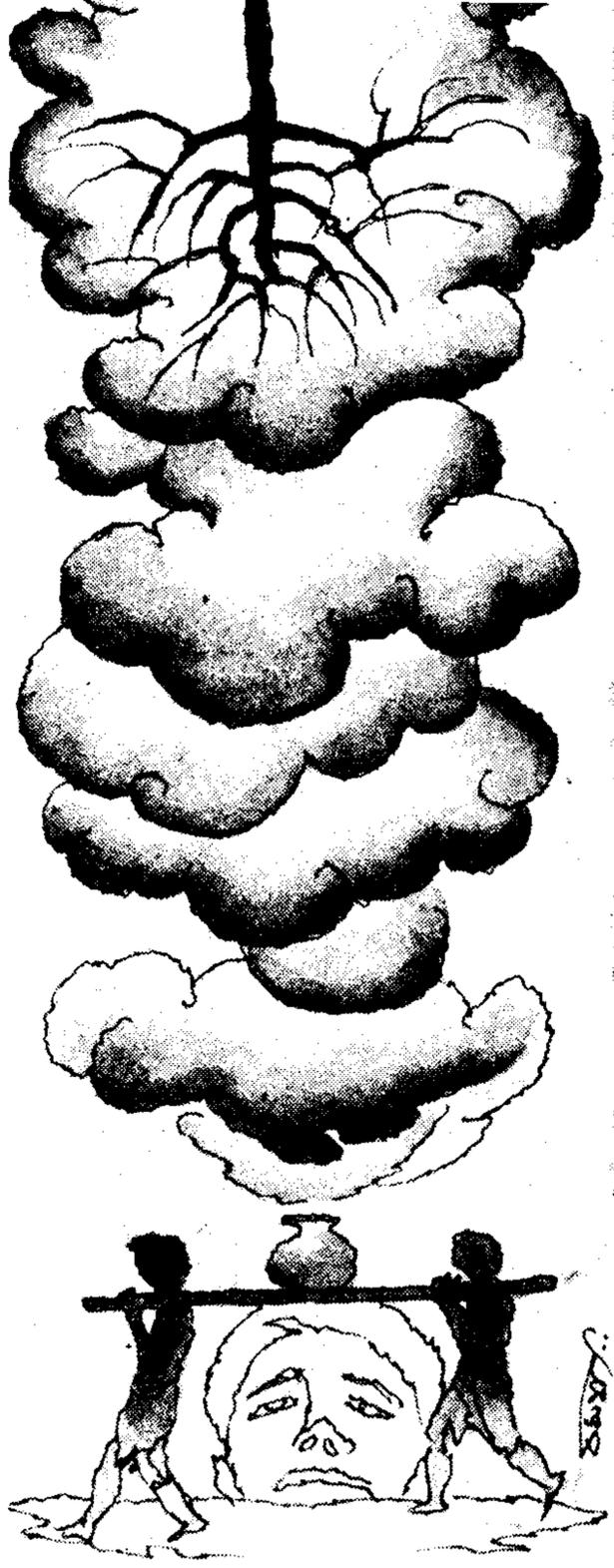

శాసనం

ఎండ మితిమాలంగా కాస్తా ఉండది. తిరవలి నుంచి బస్సులో వచ్చి పేటలో దిగేటప్పటికి నా పని సాలయిపోయింది. భలే ఉమ్మంగిం చేస్తా ఉండది. సెనుటకు ఒళ్ళంతా తడిసి ముద్దయి పోయింది. దప్పిక్కి నాలికి పిడసగట్టకపోతా ఉంటే బస్సు దిగ్గా నే ఆసోబోసో అంటూ పోయ్యి గుత్తేతి సల్లాయిన సోదా అంగిడి కాడ గోలిసోదా ఒకటి తాగేసివా! ఆ దెబ్బతో పొయ్యే ప్రాణం లేసాచ్చినంత వనైంది. ఈ ఎండకు ఇంటికి బోయ్యినా చేసేదేముందాదిలే అనుకుని రమణడి అంగిడికాడి కట్టబోయ్యి కొంచే పు కూర్చుని లేసి సోదామనుకోని అడుగట్టా వెయ్య బోయినా! ఈలోపలిట్టా తిరిగి జాస్తే పినిమా మారి పోయిందాది. పల్లెటూరి బాస వాల్ పోస్టర్ పూలమాలగూడా ఏసేసి ఉండారు. అదేవయినా వరే! రొతిరికి తొలాలకు పోవాలనుకునేసివా! పల్లెటూరి బాస అనేపాటికి నాకు మాయత్త కూతురు పినమ్మి గెవనానికొచ్చింది. అదేందోగాని నాకాయ మ్మి అంటే భలే ఇది. మా పినమ్మి ఈ మర్దివే పెద్దమనిషయింది. అసలా యమ్మి నిజం పేరేందో మా కిప్పటికీ తెలవదు. నాళ్ళమ్మ కడుపులో ఆయమ్మి కడతూరి కానుపు కాబట్టి మా కందరికీ పినమ్మే. పినమ్మి ఉన్నట్టుండి గెవనాని కొచ్చే పాటికి పినిమాకు మాత్రం రొతిరికి అరెట్టయినా గావీలే పోవాలనుకునేసివా!

రనణడి అంగిడి కాడికని నాలుగడుగులు అట్టే పినానో లేదో, పొద్దవ మా నాయన అన్న మాట గుర్చుకొచ్చె. బస్సు దిగివోడివి నేరుగా కొంపకు రాకండా అటా పేట్లో అరట్టు కొడతా ఉండే దేంది, భోగమోడి మాదిరిగా ఇంటికి వేనెప్పడు బోయ్యినా మా నాయన తిట్టే తిట్టది. ఈమాట గెవనానికొచ్చే లప్పటికి మా నాయన ఎవకనించి సెప్పతో కొట్టినట్టనిపించింది. అదేవైనా వరే ఈ పొద్దు మాత్రం యాడికీ సోకండా నేరుగా ఇంటి కాడికి పోవాలనుకునేసివా! తూరుపుగా పోతా ఉండే వోడిని అలక్కని ఎడం పక్కకి తిరిగేసివా బస్సు కాడ్చింది. రెండు ఫర్లాంకులు వడిస్తే మా ఊరు. ఇంతలో నాధముని మితాయి అంగిడి కాడినుంచి పెద రెడ్డోళ్ళ గోపాలుడు పిలిపినాడు.

'యావైనా వరే' అనుకునేసివాను గాబట్టి ఇంటి

కాడ నాకు పనుందాదని జెప్పేసి బిరీవ వచ్చేసివా. దోవలో ఉండే గోలి పేక్టరీ కాడ వస్తా ఉండాను. ఈ ఎండకు దుమ్ము ఆవిర్లు బారతా ఉండది. పేతి గుడ్డెత్తి నెత్తినేసుకుని వడస్తా ఉండాను. ఈయరవలో మా ఊళ్ళోనించి ఆకాసం ఒకటి సయ్యవి వయికి బోయ్యి థమ్మని పగిలింది. ఇదేందిరబ్బా మనూర్లో ఆ కాసినలు పైకి లేస్తా పుండాయ్ అని వక్కగారికి వంత పేపు అనుమానంగా ఉణింది. కొంపదీపి మనూర్లో ఎవరైనా ఉడేసి గొట్టేసినారా యేమో అనిపించింది. సాకలోలనిట్టు కాడికొచ్చుంటా ఊళ్ళోనుంచి పలకలదరుపు ఇనబడింది. ఊళ్ళో పుండే ముసిలోళ్ళంతా ఒక్కొక్కరుగా కండ్లల్లో మెదల్తా ఉండారు. ఆలోచించుకుంటూ ఊరిగెవు న్లోకి వచ్చేసివా. దేళం కాడ జనవంతా ఉండారు. పలకలో మూడు దరుపు ఎత్తుకున్నాయి. దేళం కాడ పలకలవేటప్పటికి నా అనుమానమే నిజమై పోయింది. పాసం వరసమ్మ సచ్చిపోయిందే. కావ

మంచిదబ్బా ఆయవ్! తెల్లారి వేమ బోయ్యేటప్పడు గూడా బాగుణిందే... యాందో ఇకారంగా ఆలోచనలో ఇంటికి బోయ్యి పంచిగట్టుకుని బోదా వమకూన్నా. ఈ యరవలోకే పాడిపైకి లేపింది. ఊళ్ళో జనవంతా దేళం కాడనే ఉండారు. ఇప్పుడు పంచి కట్టుకోని సోకపోతే వస్త ఏముందాదిలే అనుకోని నేరు ఎళ్ళిపోయినా! ఊరూరుగా జనవంతా కటవలు కట్టుకుని యాడస్తా ఉండారు. నాగూడా మనవంతా భలే బాధగా అనిపించింది. పాసం వర సమ్మవ్వు సచ్చిపోయిందే అనుకుంటూ తలిట్టాదిప్పి జాస్తే ఆడ వరసమ్మవ్వు వడి వడి యాడస్తా ఉండది. ఇదేందిరబ్బా! వరసమ్మవ్వు గూడా బతి కుండాది ఈళ్ళేందో ఎప్పుకోళ్ళు వాళ్ళింట్లోళ్ళు సచ్చిపోయిన మాదిరిగా యాడస్తా ఉండారే, పిల్లా జెల్లా, ముసిలీ ముతకా అనుకున్నాన్నేను. అందరూ ముక్కులు ఎగపీదతా ఉండారు. పాడి కదిలింది. అందురులో గూడా వేమగూడా యంబారివా. ఊరి గెవున్లో మల్లకువ దగ్గర పాడి కిందికి దించివారు. ఆయరవడాకా పాడిమీదుండేదెవులో నాకైతే ఏమీ తెలవలే. గణగబావ అందిరి నందుల్లో దూరి పాడి కాడికి పోయినా. పాడిమీద పీనుగు లేదు. ఇదేం దిరబ్బా! నాకైతే భలే ఆళ్ళర్యకం ఏసింది. ఎప్పురు సచ్చివారవబ్బా ఈళ్ళంతా ఈ మాదిరిగాయాడస్తా ఉండారే అనుకున్నా. పాడిమీద చిన్న కొత్త కడపుం దాది. దానికి పసుపు, కుంకువ, పూలు పెట్టి ముత్తెదువును పింగారింపివట్టు పింగారింపి ఉండా రు. ఈలోపల మా పూరి రెడ్డి పాడి దగ్గరికొచ్చి 'ఓనా దేవుడో...' అని అరిపినాడు. అప్పుడు నాకు లకీసుని మెరుపు మెరిసినట్టు గెవనానికొచ్చేసింది నిరుడునించి వావలు వడక రెండు కార్లు పంటలే వండలేదు. 'కప్పసాంగం' చేస్తే వావ వడతాదని ఎప్పురో చెప్పివారని మా పూరి రెడ్డి ఈ సాంగం చేమంటాడని పించింది. కొత్తకడవలో కప్పను ఏడు బావుల్లో నుంచి ఏడు సెంబులు వీళ్ళు దేవాల. వీళ్ళ ల్లో కప్పనువిసి అందరూ ఏడస్తా పెర్లో వదిలేస్తే వావ వడతాదని పెర్లోళ్ళు సెవతా ఉంటారు. వావకోసం ఈళ్ళందరి ఏడుపు... ఊరు ఊరంతా ఒకటే ఏడుపు... గుండెంపి పొయ్యే మాదిరిగా... ఒకటే ఏడుపు యాడస్తారు తలెత్తి పైకి జాస్తారు. కలికాని కైనా వరే యాడా ఒక మబ్బు గూడా తేదు. మార్పాడి ఒక మాదిరిగా ఆకాసం నిమ్మళంగా ఉండది. అంతపేపు వాలో యాడుణిందోగాని ఆ ఏడుపు కట్టులు దెంచుకోని వచ్చేసింది. రభా... ఈ దెమ్మా నాయూర్లి ఒక్క గుడ్డ దదుపుడు పీనుకు లైనా వడగొడదబ్బా అనిపించింది. ఇంకొక వక్క ఎక్కిళ్ళు పుట్టపోతా పుండాయినాకు.

మునిరత్నం రెడ్డి